

[Etusivu](#) > ... > [Perhe- ja Perintöoikeudelliset Asiat](#) > [Perintöasiat](#) > [Periminen](#) > Portugal

Periminen

Sisällön tuottaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Portugali

Sivu on laadittu yhteistyössä [Euroopan unionin notaarien liiton \(CNUE\)](#) kanssa.

Jos perimykseen ei liity kiistaa, toimivaltaisista ovat notariaatit sekä väestö- ja kiinteistörekisteriviranomaiset alueellisesta toimivallasta riippumatta. Asianosaiset voivat siis viedä perintöasian haluamansa viranomaisen käsiteltäväksi ilman alueellisia rajoituksia.

Perinnönjakoon voidaan vastaavasti käyttää ketä tahansa asianajajaa tai toimistoasianajajaa missä päin Portugalia tahansa, kunhan perilliset ovat saaneet esimerkiksi rekisteriviranomaiselta tai notaarilta perintötodistuksen.

1 Miten kuolemanvarais määräys (testamentti, yhteinen testamentti, perintösopimus) laaditaan?

Kuolemanvarais määräykset voidaan laatia kahdessa muodossa: i) testamenttina tai ii) perintösopimuksena.

i) Testamentti

Testamentti on henkilökohtainen, eikä sitä voi tehdä toisen puolesta.

Yhteisiä testamentteja, joissa sama asiakirja sisältää kahden tai useamman henkilön yhteisiä kuolemanvarais määräyksiä, ei hyväksytä riippumatta siitä, ovatko asianosaiset laatineet sen toistensa hyväksi (keskinäinen testamentti) vai onko se laadittu kolmannen osapuolen hyväksi.

Testamentti on ainoastaan yhden henkilön tahdonilmaus, jota ei tarvitse osoittaa kenellekään tai antaa tietyn henkilön tiedoksi. Testamentin voi halutessaan peruuttaa, sillä omaisuus siirtyy testamentinsaajille vasta testamentintekijän kuoleman jälkeen.

Portugalissa on määrämuotoisia ja muita testamentteja.

Määrämuotoisia testamentteja ovat virallisesti varmennettu testamentti (*testamento público*) ja holografinen testamentti (*testamento cerrado*).

Virallisesti varmennettu testamentti on laadittu notaarin avustuksella ja kirjattu tämän rekistereihin.

Holografinen testamentti on testamentintekijän itsensä käsin kirjoittama ja allekirjoittama tai toisen henkilön hänen pyynnöstään kirjoittama. Holografinen testamentti on hyväksyttävä notaarilla. Testamentintekijä voi säilyttää testamentin itse tai antaa sen kolmannen osapuolen tai notaarin säilytettäväksi. Holografisen testamentin haltijan on esitettävä testamentti kolmen päivän kuluessa siitä, kun hän saa tietää, että testamentintekijä on kuollut. Jos näin ei tehdä, haltijan katsotaan olevan vastuussa mahdollisista tappioista tai vahingoista. Jos haltija on testamentinsaaja ja hän laiminlyö tämän velvollisuuden, hän voi menettää perintöoikeutensa.

Laissa säädetään seuraavista muista testamenteista: sotilastestamentti, laivalla laadittu testamentti, lentokoneessa laadittu testamentti ja yleisen katastrofin yhteydessä laadittu testamentti. Testamentti voidaan tehdä näissä erityismuodoissaan ainoastaan tietyissä laissa säädettyissä poikkeuksellisissa olosuhteissa (häätätilanteissa). Häätätilat testamentti on voimassa vain kahden kuukauden ajan niiden poikkeuksellisten olosuhteiden päättymisestä, jotka estivät määrämuotoisen testamentin laatimisen.

Portugalin lainsäädännön mukaan Portugalin kansalainen voi tehdä testamentin myös ulkomailla kyseisen maan lainsäädännön mukaisesti. Tällainen testamentti tulee voimaan Portugalissa, jos se on laadittu tai hyväksytty virallisesti.

ii) Perintösopimus

Portugalin oikeusjärjestelmässä hyväksytään poikkeustapauksissa sopimukseen perustuva kuolemanvaraismääräys. Sopimukseen perustuva periminen voidaan vahvistaa perintösopimuksella tai elävälle puolisolalle osoitettavalla lahjoituksella, joka tulee voimaan lahjoituksen antajan kuoleman jälkeen. Jotta perintösopimus tai lahjoitus elävälle puolisolalle olisi pätevä, sen tulee sisältyä avioehtosopimukseen.

Sopimukseen perustuvat kuolemanvaraismääräykset ovat kuitenkin pääsääntöisesti kiellettyjä, ja sen vuoksi perintösopimukset voivat olla pätemättömiä. Myös kuolemanvaraiset lahjoitukset ovat kiellettyjä. Ne eivät kuitenkaan ole pätemättömiä, vaan ne muunnetaan lain nojalla testamenttimääräyksiksi ja niitä voidaan myös vapaasti muuttaa.

Portugalin lainsäädännössä hyväksytään poikkeuksellisesti seuraavat perintösopimukset:

a) Puoliso tai kolmas osapuoli voi sopimuksella määrätä toisen puolison perilliseksi tai testamentinsaajaksi.

b) Jompikumpi puolisoista voi sopimuksella määrätä kolmannen osapuolen perilliseksi tai testamentinsaajaksi.

Perillisen ja testamentinsaajan ero selitetään jäljempänä vastauksessa kysymykseen ”Miten ja milloin henkilöstä tulee perillinen tai testamentinsaaja?”.

Päteväksi katsottavan perintösopimuksen vaikutukset tulevat voimaan vasta perintösopimuksen tekijän kuoleman jälkeen. Edellä a kohdassa tarkoitettua perintösopimusta ei kuitenkaan voi peruuttaa yksipuolisesti sen hyväksymisen jälkeen, eikä perintösopimuksen tekijä saa elinaikanaan aiheuttaa haittaa perilliselle tai testamentinsaajalle luovuttamalla omaisuuttaan vastikkeetta. Edellä b kohdassa tarkoitettu perintösopimus voidaan peruuttaa yksipuolisesti, jos kyseinen kolmas osapuoli ei ole avioehtosopimuksessa vastaanottavana osapuolena.

Näiden kahden perintösopimustyyppin lisäksi lainsäädännössä hyväksytään kuolemanvarainen lahjoitus elävälle puolisolalle. Kyse on tällöin toisen puolison tai kolmannen osapuolen lahjoituksista toiselle puolisolalle avioliiton aikana. Perintösopimussäännöt koskevat lahjoitusta elävälle puolisolalle, ja siitä on sovittava avioehtosopimuksessa.

Huom.

Portugalin lainsäädännössä säädetään kahdesta perimystyyppistä. Toinen niistä on tahdonilmaukseen perustuva perimys (joko testamentti tai perintösopimus), jota käsitellään tässä vastauksessa. Toinen on lakimääräinen perimys (lakiosa tai muu lakimääräinen perintöosa), jota käsitellään vastauksissa kysymyksiin ”Sovelletaanko kuolemanvaraismääräysten sisältöön rajoituksia (esim. lakiosa)?” ja ”Jos kuolemanvaraismääräystä ei ole laadittu, kuka perii ja kuinka paljon?”.

Tahdonilmaukseen perustuva perimys seuraa perinnön antajan omasta tahdosta, kuten tämän laatimasta testamentista tai perintösopimuksesta.

Lakimääräisestä perimyksestä säädetään lailla. Lakimääräisellä perimyksellä tarkoitetaan lakiosaa (sucessão legítima), kun perimys johtuu suoraan lainsäädännöstä eikä perinnön antaja voi vaikuttaa siihen. Lakimääräisellä perimyksellä voidaan tarkoittaa myös muun tyyppistä perintöosaa (sucessão legítima), joka perustuu lainsäädäntöön mutta josta perinnön antaja voi halutessaan määrätä toisin.

2 Miten kuolemanvaraismääräys rekisteröidään?

Kuolemanvaraismääräyksiä ei yleensä tarvitse rekisteröidä.

Tähän pääsääntöön on kuitenkin poikkeuksia eri säädöksissä. Kuolemanvaraismääräykset on rekisteröitävä muun muassa seuraavissa tapauksissa:

i) etuuskohtelua koskevat lainvoimaiset testamenttimääräykset,

ii) yksinoikeusjärjestelyt ja niiden muutokset,

iii) lahjoitukset, jotka on palautettava jaettavaan jäämistöön tai otettava ennakkoperintönä huomioon perinnönjaossa, sekä

iv) avioehtosopimukset.

Edellä i-iii kohdassa mainituissa tapauksissa rekisteröinti on tehtävä kiinteistörekisteritoimistossa (*Conservatória do Registo Predial*). Rekisteröintivelvoite on oikeussuhteen aktiivisilla tai passiivisilla asianosaisilla, henkilöillä, joiden edun mukaista rekisteröinti on, tai henkilöillä, joiden tehtävänä on lain mukaan toimittaa rekisteröinti (virallista rekisteröintiä vaativat joissakin tapauksissa tuomioistuimet, syyttäjänvirasto tai rekisteriviranomainen itse). Rekisteröinti tapahtuu siten, että esitetään kiinteistörekisterioite sekä kirjataan tosiasiat, asianosaisten lausunnot ja tietyt asiaan liittyvät olosuhteet.

Edellä iv kohdassa mainitussa tapauksessa rekisteröinnin tekee väestörekisteriviranomainen (*Conservatória do Registo Civil*) asianomaisten esittämän ilmoituksen perusteella. Tällöin rekisteröinnin osapuolina voivat asianosaisten lisäksi olla henkilöt, joita asia suoraan koskee, tai henkilöt, joiden hyväksyntää pätevä rekisteröinti edellyttää.

Huom.

Leskellä on yksinoikeusjärjestelyjen perusteella oikeus saada elatusapua vainajan varoista.

Jäämistöön palauttamisella (colação) tarkoitetaan sitä, että jälkeläiset palauttavat jaettavaan perintöön suoraan ylenevässä polvessa olevalta sukulaiselta lahjoituksena saatua omaisuutta tai arvoesineitä.

3 Sovelletaanko kuolemanvaraismääräysten sisältöön rajoituksia (esimerkiksi lakiosa)?

Kyllä, Portugalin lainsäädännössä rajoitetaan kuolemanvaraismääräyksiä säätämällä lakiosasta. Lakiosalla tarkoitetaan sitä osaa kuolinpesän omaisuudesta, jota testamentintekijä ei saa luovuttaa, koska se kuuluu lain mukaan siihen oikeutetuille lakiosaperillisille (*herdeiros legítimos*). Tätä kutsutaan lakiosaan perustuvaksi lakimääräiseksi perimykseksi (*sucessão legítima*). Perinnön jättäjä ei voi vaikuttaa lakiosaan.

4 Jos kuolemanvaraismääräystä ei ole laadittu, kuka perii ja kuinka paljon?

Jos vainaja ei ollut laatinut kuolemansa jälkeen luovutettavaa omaisuutta tai sen osaa koskevaa pätevää kuolemanvaraismääräystä, omaisuuden perivät lain mukaan siihen oikeutetut perilliset (*herdeiros legítimos*). Tätä kutsutaan lakimääräiseksi perimykseksi (*sucessão legítima*). Testamentintekijä voi kuitenkin halutessaan muuttaa tämän tyyppistä lakimääräistä perimystä.

Lakimääräisiä perillisiä ovat puoliso, sukulaiset ja valtio seuraavassa järjestyksessä:

1. puoliso ja rintaperilliset,
2. puoliso ja suoraan ylenevässä polvessa olevat sukulaiset,
3. sisarukset ja heidän jälkeläisensä,
4. muut sivuperilliset neljänteen polveen asti,
5. valtio.

Lakiosaan oikeutettuja perillisiä ovat puoliso ja suoraan alenevässä ja ylenevässä polvessa olevat sukulaiset.

Puoliso ja rintaperilliset ovat perimysjärjestyksen mukaan ensisijaisia perillisiä. Jos rintaperillisiä ei ole, perillisiä ovat puoliso ja suoraan ylenevässä polvessa olevat sukulaiset.

Koko perintöä ei ole edes testamentilla mahdollista jättää muulle kuin lakiosaperilliselle (Portugalin siviililain (*Código Civil*) 2156 §). Lain mukaan kuolemanvaraismääräyksellä on mahdollista määrätä ainoastaan ns. vapaaosasta. Muu osa perinnöstä (eli lakiosa) on jätettävä lakiosaan oikeutetuille perillisille, joiden perintöosan arvo riippuu siitä, millaisia perillisiä perinnön jättäjällä on.

- Ainoa lakiosaan oikeutettu perillinen on puoliso: perinnöstä puolet on vapaaosaa, puolet lesken lakiosaa (siviililain 2144 §).
- Puoliso ja lapset: perinnöstä kaksi kolmasosaa on lakiosaa, yksi kolmasosa vapaaosaa (siviililain 2139 §).
- Perinnön jättäjällä ei ole puolisoa mutta on lapsia: Lasten lakiosa on perinnöstä puolet tai kaksi kolmasosaa. Osuus riippuu siitä, onko lapsia yksi vai useampia (siviililain 2139 §:n 2 momentti).
- Rintaperillisiä ei ole mutta on puoliso ja suoraan ylenevässä polvessa olevia sukulaisia: perinnöstä kaksi kolmasosaa on lakiosaa, yksi kolmasosa vapaaosaa (siviililain 2142 §).

Huom.

Jos puoliset ovat testamentintekijän kuollessa eronneet tai asuvat erillään ja tästä on jo annettu tai ollaan antamassa lopullinen päätös, elävällä puolisoilla ei ole perintöoikeutta. Jos avioero- tai asumuseromenettely on kesken testamentintekijän kuollessa, perilliset voivat jatkaa menettelyä, jotta elävä puoliso voitaisiin sulkea pois kuolinpesän osakkuudesta. Jos avioero tai asumusero vahvistetaan tällaisessa tapauksessa takautuvasti, puolisoilla ei katsota olevan perintöoikeutta. Sama koskee tilannetta, jossa puoliset ovat ennen avioliiton solmimista tehneet avioehtosopimuksen, jossa he sopivat vastavuoroisesti luopuvansa toisen puolison jättämästä perinnöstä (siviililain 1700 §:n 1 momentin c kohta ja 3 momentti sekä 1707a §).

5 Mikä on toimivaltainen viranomainen

Perintöasioita koskeva toimivalta määräytyy sen perusteella, liittyykö perimyksen kiistaa (vastaanottaminen pesänselvityksen perusteella) vai ei (vastaanottaminen suoraan).

Notaarit ja tuomioistuimet ovat toimivaltaisia käsittelemään kiistanalaisia perintöasioita. Portugalin siviiliprosessilain 1083 §:n 1 momentissa säädetyissä tapauksissa (esim. poissaolevat tai vajaavaltaiset perilliset, syyttäjänviraston vaatima pesänselvitys) tuomioistuimen on toimitettava pesänselvitys. Muissa tapauksissa asianosaiset voivat pyytää, että pesänselvityksen toimittaa notaaritoimisto (*Cartório Notarial*) tai tuomioistuin.

Jos perimyksen ei liity kiistaa, toimivaltaisia ovat notaaritoimistot sekä väestörekisteri- ja kiinteistörekisteriviranomaiset (*Conservatórias dos Registos*). Ne voivat tässä tapauksessa laatia perintötodistuksia ja hoitaa jäämistön ositusta.

Asianajajat (*advogados*) ja toimistoasianajajat (*solicitadores*) voivat hoitaa perinnönjakoa kiistattomissa asioissa todistamalla oikeaksi yksityisen asiakirjan, mutta heillä ei ole toimivaltaa laatia perintötodistuksia.

5.1 perintöasioissa?

Jos perimyksen liittyy kiistaa, pesänselvityksen voi toimittaa tuomioistuin tai notariaatti Portugalin siviiliprosessilain 1083 §:n mukaisesti.

Jos perintö vastaanotetaan suoraan, pesänselvitysmenettelyä (*processo de inventário*) ei tarvita. Tällöin perilliset ja testamentinsaajat hoitavat pesänselvityksen ja perinnönjaon yhteisellä sopimuksella. Asiaa ei tarvitse viedä notaarin tai tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Kun kyseessä on valtionperintö, pesänselvitystä koskevasta erityismenettelystä vastaa tuomioistuin (Portugalin siviililain (*Código Civil*) 2152–2155 §).

Jos perimyksen ei liity kiistaa, toimivaltaisia ovat notariaatit sekä väestö- ja kiinteistörekisteriviranomaiset alueellisesta toimivallasta riippumatta. Asianosaiset voivat siis viedä perintöasian haluamansa viranomaisen käsiteltäväksi ilman alueellisia rajoituksia.

Kiistattomissa perintöasioissa asianosaiset voivat jakaa perinnön myös kenen tahansa asianajajan tai

toimistoasianajajan avulla missä päin Portugalia tahansa, kunhan heillä on esimerkiksi rekisteriviranomaisen tai notaarin laatima perintötodistus.

5.2 vastaanottamaan perinnön vastaanottamista tai siitä luopumista koskevan ilmoituksen?

5.3 vastaanottamaan testamenttisaannon vastaanottamista tai siitä luopumista koskevan ilmoituksen?

5.4 vastaanottamaan lakiosan vastaanottamista tai siitä luopumista koskevan ilmoituksen?

Perinnön vastaanottamista tai siitä luopumista koskevan ilmoituksen vastaanottamista koskevan toimivallan osalta ei ole suurta eroa sillä, onko kyse testamenttisaannosta vai perimyksestä, eikä sillä, onko kyseessä lakimääräinen vai tahdonilmaukseen perustuva perimys. Tästä syystä näihin kysymyksiin voidaan vastata samalla tavoin.

Jos perintö vastaanotetaan pesänselvityksen perusteella, vastaanottamista koskeva ilmoitus annetaan pesänselvitysmenettelyssä tuomioistuimelle tai notaarille.

Perinnön vastaanottaminen pesänselvityksen perusteella tapahtuu hakemalla menettelyn aloittamista tai osallistumalla siihen.

Perinnön voi vastaanottaa myös suoraan ilman eri toimenpiteitä, kun perintö vastaanotetaan ja kuolinpesä jaetaan ilman pesänselvitysmenettelyä.

Perinnön vastaanottamista koskevia sääntöjä sovelletaan myös testamenttisaannon vastaanottamiseen. Perinnön ja testamenttisaannon välistä eroa selitetään seuraavaan kysymykseen annetussa vastauksessa.

Jos pesänselvitysmenettely aloitetaan, luopumisesta on ilmoitettava pesänselvitysmenettelyn yhteydessä tuomioistuimelle tai notaarille.

Luopumista koskevan ilmoituksen voi antaa julkisena asiakirjana tai varmennettuna yksityisenä asiakirjana, jos jäämistöön kuuluu omaisuutta, jonka luovuttaminen edellyttää lainsäädännön mukaan jompaakumpaa asiakirjatyyppeä. Muissa tapauksissa hyväksytään yksityinen asiakirja.

Perinnön tai testamenttisaannon vastaanottaminen tai siitä luopuminen on yksipuolinen oikeustoimi, jota ei voi kiistää. Molemmat tapahtuvat perillisen ilmoituksella, jota ei tarvitse osoittaa tai antaa tiedoksi tietylle henkilölle.

Jos kyseessä on perintö ilman oikeudenomistajaa, asianosainen tai syyttäviviranomainen voi pyytää tuomioistuinta ilmoittamaan perilliselle, että tämän tulee vastaanottaa perintö tai luopua siitä (Portugalin siviiliprosessilain 1039-1041 §). Tällöin vastaanottamista koskevan ilmoituksen vastaanottava viranomainen on tuomioistuin. Perinnön katsotaan olevan ilman oikeudenomistajaa, kunnes se on vastaanotettu tai sen julistetaan menevän valtiolle.

6 Esitelkää lyhyesti kansallisen lainsäädännön mukainen perintöasian ratkaisumenettely, mukaan lukien kuolinpesän purkaminen ja sen omaisuuden jakaminen (kertokaa myös, aloittaako tuomioistuin tai muu toimivaltainen viranomainen perintöasioita koskevan menettelyn omasta aloitteestaan).

Sovellettava menettely riippuu siitä, liittyykö perinnönjakoon kiistaa vai ei.

PERIMYKSEEN LIITTYY KIISTAA

Pesänselvitysmenettelyn tarkoituksena on jakaa kuolinpesän jäämistö lopullisesti siten, että yhteisomistus puretaan, luetteloida kuolinpesän omaisuus, jos sitä ei ole tarpeen jakaa, ja tarvittaessa realisoida kuolinpesän omaisuus (Portugalin siviiliprosessilain 1082 §).

Jos pesänselvityksen toimittaa tuomioistuin, siinä noudatetaan siviiliprosessilain V osan XVI osaston 1082-1129 §:ssä säädettyä, tuomioistuimen toimittamaa pesänselvitystä koskevan menettelyn kaavaa. Kansallisten tuomioistuinten sisäinen alueellinen toimivalta määräytyy siviiliprosessilain 72A §:ssä vahvistettujen liittymätekijöiden perusteella.

Tuomioistuimessa pesänselvitysprosessin vaiheet ovat seuraavat:

- i) vireillepanopyyntö,
- ii) vastaväitteet ja velkojen todentaminen,
- iii) asianosaisten alustava kuuleminen,
- iv) tilien tarkastaminen ja hyväksyminen ja asianosaisten koolle kutsuminen,
- v) sellaisten lahjoitusten tai testamenttisaantojen vähentäminen, joiden arvo ylittää vapaaosan, sekä
- vi) jakokirjan laatiminen ja perinnönjakoa koskevan päätöksen antaminen. Päätös voidaan myöhemmin kumota tai siinä vahvistettua jakoa voidaan muuttaa, voidaan tehdä lisäjako tai osa perinnöstä voidaan myöntää huomioimatta jääneelle perilliselle.

Jos pesänselvityksen toimittaa notaaritoimisto, siinä noudatetaan notaarin toimittamaa pesänselvitystä koskevan menettelyn kaavaa, josta säädetään siviiliprosessilain muuttamisesta [13. syyskuuta 2019 annetun lain 117/2019](#) liitteessä.

Lain 117/2019 liitteessä olevassa 1-5 §:n mukaan Portugalin notaariliiton verkkosivuilla (*Notários Portugueses*) julkaistaan luettelo notaareista, jotka voivat hoitaa pesänselvityksen. Notaarin laatimien pesänselvitysten yhteydessä notaari suorittaa asiaan kuuluvat toimet, mutta ratkaisun antaa aina se tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi asia saatetaan. Tämä ei kuitenkaan estä notaaria toimittamasta myös muita asioita tuomarin ratkaistavaksi. Tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista menettelyn aikana tehdyt valitukset. Asianosaiset voivat itse valita notaaritoimiston, jossa pesänselvitysmenettely hoidetaan, kunhan toimiston sijaintipaikalla on asianmukainen yhteys perimyksen (esim. toimisto sijaitsee kunnassa, jonka alueella perintöasian käsittely on aloitettu, jossa omaisuus sijaitsee tai jossa enemmistö asianosaisista asuu).

PERIMYKSEEN EI LIITY KIISTAA

Asianosainen voi viedä perintöasian käsiteltäväksi notaarille tai rekisteriviranomaiselle. Hän voi hyödyntää tällöin yhtä viranomaispalvelua kaikissa perintöasiaan liittyvissä vaiheissa perintötodistuksesta aina jäämistön jaon lopulliseen vahvistamiseen ja rekisteröintiin asti.

Saatuun perintötodistuksen notaaritoimistosta tai rekisteriviranomaiselta asianosaiset voivat vaihtoehtoisesti toteuttaa perinnönjaon asianajajan tai toimistoasianajajan oikeaksi todistaman yksityisen asiakirjan perusteella.

7 Miten ja milloin henkilöstä tulee perillinen tai testamentinsaaja?

Perillisillä tarkoitetaan henkilöitä, jotka perivät vainajan omaisuuden kokonaan tai osittain. Omaisuuseriä, jotka kukin perillinen perii kuolinpesästä, ei ole määrätty ennakolta.

Legaatin saajat puolestaan perivät tiettyjä ennalta määrättyjä omaisuuseriä tai arvoesineitä.

Lakimääräisessä perimyksessä perintöoikeus määräytyy lainsäädännön perusteella. Testamenttiperimyksessä perintöoikeus määräytyy testamentintekijän tahdonilmaisun mukaan. Kummassakin tilanteessa perinnön saajat voivat olla perillisiä tai testamentinsaajia.

8 Ovatko perilliset vastuussa perittävän veloista? Millä edellytyksillä?

Jos perintö vastaanotetaan pesänselvityksen perusteella, ainoastaan pesänselvityksessä luetteloitua omaisuutta voidaan käyttää vainajan velkojen tai muiden perimyksen liittyvien kulujen maksuun, elleivät velkojat tai testamentinsaajat näytä toteen, että muutakin omaisuutta on olemassa. Jos pesänselvitys on toimitettu,

tällaisten luettelon ulkopuolisten muiden omaisuuserien olemassaoloa koskeva todistustaakka on velkojilla tai testamentinsaajilla.

Jos perintö vastaanotetaan suoraan, vastuu veloista ja muista perimyksen liittyvistä kuluista ei ylitä perittyjen omaisuuserien arvoa. Tässä tapauksessa perillisten tai testamentinsaajien tehtävänä on osoittaa, että kuolinpesässä ei ole riittävästi omaisuutta velkojen tai legaattien kattamiseen. Tällöin siis perillisten tai testamentinsaajien on pystyttävä näyttämään toteen, että kuolinpesässä ei ole sellaisia omaisuuseriä.

Kuolinpesän on vastattava seuraavista kustannuksista: vainajan hautauskulut ja siihen liittyvät kulut, testamenttiin ja jäämistön hallintoon ja jakamiseen liittyvät kulut, vainajan velkojen maksaminen sekä legaattien suorittaminen.

Jakamatonta kuolinpesää käytetään kattamaan edellä mainitut kulut. Kun jäämistö on jaettu, jokainen perillinen vastaa veloista suhteessa osuuteensa kuolinpesästä.

9 Mitä asiakirjoja ja/tai tietoja tavallisesti edellytetään kiinteän omaisuuden rekisteröintiä varten?

Seuraavassa eritellään asiakirjat ja tiedot, joita edellytetään kiinteän omaisuuden lainhuudatusta varten, ja edellytettävät maksut. Lisäksi selitetään, miten lainhuutohakemus toimitetaan (henkilökohtaisesti, postitse tai verkossa).

Tarvittavat asiakirjat ja tiedot

Kiinteän omaisuuden lainhuutohakemuksissa on mainittava hakijan nimi, kyseessä olevaan kiinteistöön liittyvät tiedot ja luettelo todisteena käytettävistä asiakirjoista.

Rekisteriin voidaan kirjata vain asiakirjoin todennettuja tietoja.

Muunkieliset asiakirjat hyväksytään ainoastaan silloin, kun ne on käännetty portugaliksi lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Poikkeuksena ovat englanniksi, ranskaksi tai espanjaksi laaditut asiakirjat edellyttäen, että toimivaltainen viranomainen osaa kyseistä kieltä.

Jos lainhuutohakemuksen pätevyyttä on arvioitava ulkomaisen lainsäädännön perusteella, hakijan on todistettava lain sisältö asianmukaisin asiakirjoin.

Jos hakemus koskee kiinteistöä, josta ei ole kiinteistörekisteriotetta, hakemukseen on liitettävä erillinen selvitys, josta käy ilmi edeltävien omistajien nimi, asema, osoite ja aikaisempi kiinteistörekisteriviite, ellei hakija ilmoita selvityksessä, miksi näitä tietoja ei ole saatavilla.

Jos lainhuudatus koskee osuutta jakamattomasta kiinteistöstä, josta ei ole kiinteistörekisteriotetta, on ilmoitettava myös kaikkien *yhteisomistajien* nimet, asemat ja osoitteet.

Edellytettävät ennakkomaksut

Ennakkomaksu on suoritettava hakemuksen jättämisen yhteydessä tai toimitettava sen kanssa. Maksu vastaa todennäköisesti perittävää lopullista määrää. Jos maksua ei suoriteta, kun lainhuutohakemus jätetään, hakemus voidaan hylätä suoraan.

Jos maksua ei ole suoritettu mutta hakemusta ei ole hylätty, rekisteriviranomainen ilmoittaa asianosaiselle, milloin maksamaton määrä on viimeistään suoritettava, jotta hakemusta ei hylätä.

Samaa menettelyä sovelletaan silloin, kun ennakkomaksu osoittautuu liian pieneksi eikä puuttuvaa summaa ole maksettu.

Henkilökohtaisesti, postitse tai verkossa esitettävä lainhuutohakemus

Kiinteän omaisuuden lainhuutoa voi hakea henkilökohtaisesti, postitse tai verkossa.

Henkilökohtaisesti ja postitse toimitettavat hakemukset on laadittava kirjallisesti käyttämällä rekisteri- ja

notaaritoiminnasta vastaavan viraston (*Instituto dos Registos e do Notariado, I.P.*) vahvistamia lomakkeita. Lomakkeisiin on liitettävä asiakirjat, joista käyvät ilmi lainhuudatuksen tarvittavat tiedot, ja tarvittaessa edellä mainitut lisäselvitykset.

Edellä tarkoitettuja lomakkeita ei tarvitse käyttää tuomioistuinten käsittelemissä asioissa kantajina tai vastaajina toimivien viranomaisten, syyttäväviranomaisten, pesänhoitajien tai ulosottoviranomaisten henkilökohtaisesti tai postitse toimittamissa kirjallisissa hakemuksissa.

Kun hakemuksen laatii tuomioistuin, syyttäväviranomainen tai täytäntöönpanotehtäviä hoitava ulosotto- tai haastemies, hakemus on mieluiten tehtävä sähköisesti. Liitteinä toimitetaan tällöin lainhuudatuksen edellyttämät asiakirjat ja osoitus maksusuorituksesta.

Hakemuksen voi tehdä verkossa [Predial Online](#) -sivustolla. Verkossa ei kuitenkaan voi tehdä hakemuksia, jotka koskevat rekisteriviranomaisten päätösten täydentämistä, oikaisua tai riitauttamista.

Kiinteistön lainhuutohakemus voidaan tehdä verkossa, jos hakijalla on digitaalinen varmenne. Digitaalinen varmenne on henkilöillä, joilla on portugalilainen henkilötodistus ja jotka ovat aktivoineet varmenteensa, sekä asianajajilla, notaareilla ja toimistoasianajajilla.

Liikeryitysten tai kaupallisessa muodossa toimivien siviilioikeudellisten yhteisöjen johtajat voivat varmentaa, että sähköisesti toimitetut asiakirjat vastaavat alkuperäisiä asiakirjoja, kun he tekevät verkossa hakemuksia, joiden asianosaisia kyseiset yritykset ovat.

Huom.

Ainoastaan henkilöt ja/tai yhteisöt, joilla on lain nojalla oikeus siihen, voivat toimittaa kiinteän omaisuuden lainhuutohakemuksen. Tällaiset henkilöt ja yhteisöt on mainittu edellä vastauksessa kysymykseen "Miten kuolemanvaraismääräys rekisteröidään?", osiossa, jossa ilmoitetaan, mitä asiakirjoja kiinteistörekisteriviranomaiselle on toimitettava.

9.1 Onko jäämistön hoitajan nimittäminen pakollista tai pyynnöstä pakollista? Jos on, miten nimittäminen toteutetaan kummassakin tapauksessa?

Jos pesänselvitysmenettely aloitetaan, on nimitettävä pesänselvittäjä (*cabeça-de-casal*), joka vastaa kuolinpesän hallinnosta. Pesänselvitysmenettelyn aloittamista hakevan henkilön on ilmoitettava, kenen on lain nojalla toimittava pesänselvittäjänä. Tämä tieto annetaan lomakkeessa, jolla menettelyn aloittamista haetaan.

Jos perinnön katsotaan olevan ilman oikeudenomistajaa, on mahdollista, että kukaan ei ole lain nojalla velvoitettu toimimaan pesänselvittäjänä. Tällöin kuka tahansa perillinen voi hoitaa kuolinpesän hallintoa jopa ennen kuin perintö on vastaanotettu tai siitä on luovuttu. Jos vaarana on, että ilman oikeudenomistajaa olevan perinnön omaisuserät voidaan menettää tai niiden arvo voi alentua, tuomioistuin nimittää uskotun miehen (*curador à herança jacente*). Uskottu mies nimitetään syyttäväviranomaisen tai kenen tahansa asianosaisen pyynnöstä. Ilman oikeudenomistajaa olevaa perintöä koskevia tietoja on esitetty edellä vastauksessa kysymykseen "*Mikä on toimivaltainen viranomainen – – vastaanottamaan perinnön vastaanottamista tai siitä luopumista koskevan ilmoituksen?*"

9.2 Kenellä on oikeus toimeenpanna perittävän kuolemanvaraismääräys ja/tai hallinnoida jäämistöä?

Pesänselvittäjä

Pesänselvittäjä vastaa kuolinpesän hallinnosta, kunnes pesänselvitys ja perinnönjako on tehty.

Lain mukaan velvollisuus toimia pesänselvittäjänä määräytyy seuraavassa järjestyksessä:

1. elävä puoliso – jos puolisoit eivät olleet eronneet tai asumuserossa –, jos puoliso on perillinen tai oikeutettu avioliittoon perustuvaan jako-osuuteen yhteisestä omaisuudesta,
2. testamentin toimeenpanija, ellei testamentintekijä ole toisin määrännyt,
3. sukulaiset, jotka ovat lakimääräisiä perillisiä,

4. testamentinsaajat.

Jos koko jäämistö jaetaan testamenttisaantona, suurimman osuuden saava toimii pesänselvittäjänä ennen perillisiä. Jos tällaisia henkilöitä on useampi, pesänselvittäjäksi valitaan heistä vanhin.

Erityistilanteissa koko kuolinpesän omaisuutta tai sen osaa koskeva pesänselvittäjän tehtävä voidaan osoittaa testamentin toimeenpanijalle tai uskotulle miehelle, kuten seuraavassa selitetään.

Testamentin toimeenpanija

Kun perimys määräytyy testamentin perusteella, testamentintekijä voi nimittää yhden tai useamman henkilön, joiden tehtävänä on varmistaa testamentin noudattaminen tai sen toteuttaminen kokonaan tai osittain. Tätä kutsutaan testamentin toimeenpanoksi, ja tehtävästä huolehtii testamentin toimeenpanija (*testamenteiro*).

Uskottu mies

Sääntöperintömääräyksellä tarkoitetaan sitä, että testamentintekijä antaa tietyn perillisen tehtäväksi huolehtia perinnöstä siten, että jäämistö luovutetaan kuoleman jälkeen toiselle henkilölle. Tämän tehtävän saanutta perillistä kutsutaan uskotuksi mieheksi (*fiduciário*) ja lopullista edunsaajaa sääntöperinnön saajaksi (*fideicomissário*). Uskotulla miehellä on nautinta- ja hallintaoikeus sääntöperintömääräyksen kohteena olevaan omaisuuteen.

9.3 Mitkä valtuudet jäämistön hoitajalla on?

Pesänselvittäjän valtuudet

Pesänselvittäjä hallinnoi vainajan omaisuutta ja, jos tämän avioliittoa koski omaisuuden yhteisyyden periaatteeseen perustuva aviovarallisuusjärjestelmä, myös puolisojen yhteistä omaisuutta.

Pesänselvittäjä voi pyytää perillisiä tai kolmatta osapuolta palauttamaan omaisuuserät, jotka kuuluvat pesänselvittäjän hallinnoimaan omaisuuteen ja ovat kyseisten henkilöiden hallussa. Pesänselvittäjä voi nostaa omistusoikeuskanteen perillisiä tai kolmatta osapuolta kohtaan. Hän voi myös velkoa kuolinpesän saatavia, jos viivästyminen vaarantaisi takaisinperinnän tai jos maksu suoritetaan oma-aloitteisesti.

Pesänselvittäjän on myytävä herkästi pilaantuvat tuotteet ja tavarat. Niistä saatuja tuloja voidaan käyttää hautaus- ja muiden siihen liittyvien kulujen sekä hallintokulujen maksamiseen.

Pesänselvittäjä voi myydä myös muita kuin herkästi pilaantuvia tuotteita siinä määrin kuin on tarpeen hautaus- ja muiden siihen liittyvien kulujen sekä hallintokulujen maksamiseksi.

Edellä mainittuja tapauksia lukuun ottamatta perintöön liittyviä oikeuksia voivat käyttää vain kaikki perilliset yhdessä tai niitä voidaan käyttää kaikkia perillisiä vastaan.

Testamentin toimeenpanijan valtuudet

Jos perimys määräytyy testamentin perusteella ja testamentin toimeenpanija on nimitetty, hänellä on testamentintekijän antamat valtuudet.

Jos testamentintekijä ei ole määrittänyt toimeenpanijan valtuuksia, tämä vastaa seuraavista tehtävistä: hautajaisten ja niihin liittyvien järjestelyjen hoitaminen sekä kulujen maksaminen, kuolemanvaraismääräysten toimeenpanon seuranta ja tarvittaessa niiden pätevyyden osoittaminen tuomioistuimessa sekä pesänselvittäjänä toimiminen.

Testamentintekijä voi antaa toimeenpanijan tehtäväksi legaattien ja muiden velkojen suorittamisen, kun toimeenpanija on pesänselvittäjä eikä pakollista pesänselvitystä tarvita. Tätä varten testamentintekijä voi valtuuttaa toimeenpanijan myymään kuolinpesästä mitä vain (kiinteää tai irtainta) omaisuutta tai vain testamentissa luetellut omaisuuserät.

Uskotun miehen valtuudet

Uskotulla miehellä on nautinta- ja hallintaoikeus sääntöperintömääräyksen kohteena olevaan omaisuuteen.

Nautintaoikeutta koskevia säännöksiä sovelletaan, jos ne eivät ole ristiriidassa sääntöperintömääräyksen kanssa. Uskotun miehen on saatava tuomioistuimen lupa sääntöperintömääräyksen kohteena olevan omaisuuden luovuttamiseen tai kiinnittämiseen.

Perilliset ja ilman oikeudenomistajaa olevan perinnön hoitaja

Kun perintö on ilman oikeudenomistajaa, kuolinpesä katsotaan erilliseksi, varallisuudesta muodostuvaksi oikeushenkilöksi. Kuolinpesä voi tämän vuoksi toimia menettelyn vireille panijana tai sitä vastaan voidaan aloittaa menettelyjä. Jos kuolinpesällä ei tällöin ole lainkaan hoitajaa, voidaan soveltaa jotakin seuraavista ratkaisuista:

Ennen perinnön vastaanottamista tai siitä luopumista kuka tahansa perillinen voi toteuttaa kiireellisiä hallintatoimia, kun perintö on ilman oikeudenomistajaa. Jos perillisiä on useita tai jos vastalauseita esitetään, enemmistön kanta ratkaisee.

Myös tuomioistuin voi nimittää ilman oikeudenomistajaa olevan jäämistön hoitajaksi uskotun miehen (*curador à herança jacente*). Uskotun miehen velvollisuutena on toteuttaa tarvittavat turvaamistoimet ja panna vireille asiat, joita ei voi viivyttää ilman kuolinpesän etujen vaarantumista. Uskottu mies myös edustaa kuolinpesää kaikissa sitä vastaan aloitetuissa oikeustoimissa. Uskotun miehen on pyydettävä tuomioistuimelta lupa kuolinpesän kiinteän omaisuuden, arvoesineiden, velkasitoumusten, liikeyritysten tai muun omaisuuden luovuttamiseen tai kiinnittämiseen, jos kyseessä ei ole hallintotoimi. Tuomioistuin myöntää luvan vain, jos toimi on perusteltu omaisuuserien arvon heikkenemisen tai menettämisen riskin välttämiseksi, kuolinpesän velkojen maksamiseksi ja välttämättömien tai hyödyllisten parannusten toteuttamiseksi tai jonkin muun kiireellisen tarpeen täyttämiseksi.

Kun perintö ei ole enää ilman oikeudenomistajaa – koska se on vastaanotettu – mutta jäämistöä ei ole vielä jaettu, lain mukaan kuka tahansa perillinen voi pyytää tuomioistuinta vahvistamaan aseman perillisenä ja vaatia kuolinpesän koko omaisuuden tai sen osan palauttamista henkilöltä, jonka hallussa omaisuus on, joko siksi, että kyseessä on perillinen, tai jonkin muun valtuutuksen perusteella tai ilman sitä. Kyseessä on tällöin perintökanteen (*petição da herança*) vireillepano. Perintökanteen voi nostaa myös yksittäinen perillinen, vaikka muut eivät osallistuisi siihen. Se ei kuitenkaan vaikuta pesänselvittäjän oikeuteen vaatia omaisuutta luovutettavaksi hallintaansa, kuten edellä selitettiin.

10 Mitä edunsaajan aseman ja/tai oikeudet osoittavia asiakirjoja kansallisen lainsäädännön mukaisesti tavallisesti annetaan perintöasioita koskevan menettelyn aikana tai sen päättyessä? Onko niillä todistusvoimaa?

Aseman perillisenä tai testamentinsaajana vahvistavat asiakirjat

1. Tuomioistuimen päätös
2. Notaarin laatima asiakirja
3. Väestörekisteriviranomaisen yksinkertaistetuissa menettelyissä laaditut perintötodistukset

Edellä mainitut asiakirjat vahvistavat vainajan elävien perillisten ja/tai testamentinsaajien aseman.

Tuomiot, notaarin laatimat asiakirjat ja yksinkertaistetuissa menettelyissä laaditut perintötodistukset ovat virallisia asiakirjoja, joilla on täysi todistusvoima.

Perilliset ja testamentinsaajat kirjataan väestörekisteriin lisäämällä sitä koskeva merkintä vainajan kuolintodistukseen.

Perinnönjaon vahvistavat asiakirjat

Kiistanalainen perimys:

1. Pesänselvitysmenettelyssä suoritettu perinnönjako vahvistetaan toimivaltaisen tuomioistuimen tuomiolla. Tuomiossa määritetään, miten osuudet jaetaan (eli mitä omaisuuseriä kukin perillinen tai

testamentinsaaja perii). Kyseessä on virallinen asiakirja, jolla on täysi todistusvoima.

Tahdonilmaukseen perustuva perinnönjako:

1. Asianajajan tai toimistoasianajan avulla laaditussa oikeaksi todistetussa yksityisessä asiakirjassa vahvistetaan, miten osuudet jaetaan. Kyseessä ei ole virallinen asiakirja vaan oikeaksi todistettu yksityinen asiakirja, jolla on tässä tilanteessa täysi todistusvoima.
2. Perinnönjakokirja laaditaan rekisteriviranomaisen yksinkertaistetussa menettelyssä. Kyseessä on virallinen asiakirja, jolla on täysi todistusvoima.
3. Perinnönjakokirjan laatii notaari. Kyseessä on virallinen asiakirja, jolla on täysi todistusvoima.

Mitä tahansa edellä mainituista perinnönjaon vahvistavista asiakirjoista voidaan käyttää kuolinpesän omaisuuden lainhuudatukseen perillisen tai testamentinsaajan hyväksi riippumatta siitä, onko kyseisellä asiakirjalla täysi todistusvoima.

Linkkejä

[Portugalin siviiliprosessilaki \(Código de Processo Civil\)](#)

[Portugalin siviililaki \(Código Civil\)](#)

[Laki nro 117/2019 \(13.9.2019\)](#)

Huom.

Tämän tietosivun tiedot ovat luonteeltaan yleisiä. Ne eivät sido Portugalin yhteysviranomaista, Euroopan siviili- ja kauppaoikeudellista verkostoa, tuomioistuimia tai muita asianomaisia tahoja. Asiassa sovellettavaan voimassa olevaan lainsäädäntöön on aina perehdyttävä.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

■ Päivitetty viimeksi: 08/09/2025

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.